

PAULOVA'EA OMOMBE'UYPY TIMÓTEOVA'EA PE Primeira Carta de Paulo a Timóteo

¹ Jihi ko Pauloramó Cristo Jesus'ga moirũharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe a'ero Cristo Jesus'ga mombe'gwovo. A'ereki nhanembopiro'yharamo Tupana'ga e'i ji ve eko ti Cristo'ga moirũharamo ga mombe'gwovo javo. Cristo Jesus'ga e'i ji ve no ji mongovo omoirũharamo onhimombe'uuka ji ve. Ga rehe tuhẽ nhande xajiko gaha po ti nhande reroho yvagi pe nehẽ javo.

² Timóteo, kiro ji ikwatijari nhinhi'iga imon-douka pevo nde ve. Nde ko jira'yra'java'ea. A'ereki nde erejiko Jesus Cristo'ga rehe ji ga mombe'urame nde ve.

Kiro ji ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti to-mombyry nde ve Jesus Cristo'ga pavẽi nhande-pojoykaharete'ga pavẽi. Tandeporogwety ti ģa. Tonogatu ti ģa ndepy'a, a'e ji.

Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea ojipeva'ea omombe'u

³ Ymyaĩ ji hoi cidade de Macedônia pe ikwehe'i. Jihorame ji ei nde ve: Epyta ti cidade de Éfeso pe teremombi ti ģa – kiroki ģa ombo'e ģa Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe.

Kiro ji ea'javi a'ea pe jitehe. Ere ti ģa pe: “Tapembo'ea'javi ti Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe Tupana'ga remiarõ'e'ỹva'ea rehe,” ere ti ģa pe. ⁴ “Pepohi ti penhimimombe'utehea hugwi. Tapemombe'umbe'utehei penhemboypya

aherakykwepohara jipi no,” ere ti ġa pe. A'ereki imombe'umbe'uteherame ojipe'ġa onhonhi'iġayva hehe. Tupana'ga nhi'iġaatyviva'ea mombe'ua aheremboypya mombe'ua pavēi ndokwahavukari Tupana'ga remimbotarimova'ea ġa pe. Ojikogame jate Jesus Cristo'ga rehe ġa ikwahavi Tupana'ga remimbotarimova'ea.

⁵ A'e ji nde ve a'ero: Emombi ti ġanemimbo'ea. A'ereki ji apota ndepyrive'ġa nhoarōhetea. Imombopavukarame okote'varuhua Tupana'ga pe opohia onhimimombe'utehea hugwi, ġa onhoarō hete tuhē. Gweaporoġitapyryvame ġa onhoarō hete tuhē. Ojikogame Jesus Cristo'ga rehe ġa onhoarō hete tuhē. ⁶ Nanongara rehe jararamo ġa ndokoi okote'varuhuavo. A'ero ġa imombe'utehei mbatera. ⁷ Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe Tupana'ga rembikwatijarukara rehe ġa ġa mbo'e pota novĩa. Emo onhi'iġame ġa ndokwahavi. Gwemimombe'uhetea ġa ndokwahavi no.

⁸ Xa'e nhande: Moisésva'ea remimbo'ea pyry hete nhande imombe'ukaturame Tupana'ga remimbotarimova'ea okote'varuhuve'ġa momoranduva. ⁹ A'ereki tikwaha nhande. Pyryve'ġa pe rūi Tupana'ga ei ikwatijarukarame javo. Momi ko ġa – kiroki ġa pe Tupana'ga e'i ikwatijarukarame Moisésva'ea pe:

Tupana'ga nhi'īpo'rue'ỹve'ġa

Tupana'ga nhi'iġa rendukatue'ỹve'ġa

Tupana'gareheve'ġarūive'ġa

okote'varuhuve'ġa

kiroki ġa ndokoi Tupana'ga rehe ndapyryvive'ġa

kiroki ġa Tupana'ga movahĩ tiruahũve'ġa

kiroki ġa ojuka uva'ġa
 kiroki ġa ojuka oy'ġa
 iporujukahara'ġa nhaporemō
¹⁰ kiroki ġa gweroho ojive ġwembireko'ġarũive'ġa
 kiroki akwaimbae'ġa memei ojogwerekō
 ġwembirekorō
 kiroki kunhangwera'ġa memei ojogwerekō
 ġwembirekorō
 kiroki ġa omi ojipe'ġa ġande'yja'ġa hugwi ġa mbo-
 poravykyavo
 i'mbeve'ġa
 kiroki ġa e'i o'mbero a'iti tuhē javo
 kiroki ġa nohendukatui Tupana'ga nhi'ġa
 ġaremimbo'ekatuukara a'itituhēva'ea.
 Ga pe nhaporemō Tupana'ga ei ikwatijaruka
 Moisésva'ea pe pepohi ti pejikote'varuhua
 hugwi javo. Ga nhaporemō oko te'varuhu
 hendukatue'yma a'itituhēva'ea Tupana'ga
 remimombe'ukatuukara. ¹¹ Tupana'ga
 remimbo'ekatuukara ko Jesus Cristo'ga
 mombe'ua – kiroki a'ea ji amombe'u Tupana'ga
 ero ġwaramo ji ve. Jesus'ga mombe'ua
 okwahavuka Tupana'ga popoakahetekatua
 garoryhetea no.

Tupana'ga pyry hete Paulova'ea pe

¹² Jirory hete ji nhandepojoykaharete'ga rehe
 Cristo Jesus'ga rehe. A'e ji ga pe:

–Ndepyry hete nde. A'ereki nde ji poko
 ji mbopopoakaruka enhimombe'ukatuuka ji ve.
 Ndepyry hete nde. A'ereki ji ve nde ere'e: “Nde
 po ti ji mombe'ukatui nehē. Nurã ji ei nde ve: Ji
 mombe'u ti a'ero,” ere nde ji ve, a'e ji Jesus'ga pe.

13 Jijikoge'yname Cristo Jesus'ga rehe ji ete'varuhui ga mombe'gwovo ojipe'ga pe kako. Gaha ranuhũ! Tupana'ga ra'ya'ga rui po ga, a'e ji. Jirekote'varuhuavo ga rehe ji jigwarai gareheve'ga ndehe. Nahanahã ji ga mbotegweteuhui. Emo Cristo Jesus'ga ji porogwety. A'ereki ga rehe jijikoge'yma gwaramo ji ndakwahavihu jirekote'varuhuavo ga rehe ga ndehe no. 14 Piry hete Cristo Jesus'ga ji ve nhandepojykaharete'ga. Ga ji arõ hete ji mbojikoguka ojihe ojipe'ga arõheteuka ji ve.

15 A'itituhẽva'ea nhande ei. Togwerovia hete ti ga a'ero nhande pavẽi. Ymya Cristo Jesus'ga uhu yvya koty tamombo ti ji yvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi javo, xa'e nhande a'itituhẽva'ea mombe'gwovo. Ga hohe pa reki ji ako te'varuhu kako.

16 Emo Tupana'ga ji porogwety. A'ereki ga e'i ojivytyteri pe: "Tomombo ti Jesus Cristo'ga Paulo'ga rekote'varuhua ga hugwi nehẽ. A'ero po ti Paulo'ga rekoi ikwahavukahavamo ga pe - kiroki ga ndojikogi ve ji rehe. Okwaha po ti ga Paulo'ga rekote'varuhua mombora a'ero nehẽ. A'ero po ti ga ei nehẽ: 'Piry Jesus Cristo'ga! Non-himonha'ngai ga onhimomiranaheteavo Paulo'ga rekote'varuhua pe aerẽ po ti ga imomborukari ji ve javo,' e po ti ga nehẽ. 'Ndoporogwety pigi ga Paulo'ga. A'ereki ga omombo Paulo'ga hugwi garekote'varuhuhetea,' e po ti ga nehẽ," ei Tupana'ga. " 'A'ero nhanderekote'varuhua po ti ga imombori nehẽ no nhande mongovo ojipyri avuirama nehẽ.' A'ea po ti ga ei gworygworyvamo ojikoga Jesus Cristo'ga rehe nehẽ," ei Tupana'ga

oyvyteri pe.

¹⁷ Nurã ji ei Tupana'ga mombe'gwovo: Tupana'ga huvihavuhetero omongomongo pa ġwemimbotarimova'ea rupi ymyypyagwera jate. Aerẽ po ti na jitehe nehẽ no. Gaha ko avuiramave'ga omanoe'yma. Nhande ndihepiagi ga novia. A'ereki ga ndaha'oi. Gaha jate ko Tupanamo oko. Timboukwaha ti ga avuiraama a'ero nehẽ. Timbohete hete ti ga avuiraama nehẽ. Na tuhẽ. Amém!

Paulova'ea ombo'e Timóteova'ea aheporavykya rehe

¹⁸ Timóteo, nde ereko jira'yra'java'ea. Kiro ji ei nde ve: Ere hete ti ojipe'ġa pe ġa mongovo nhiremimbo'ea rehe topohi ti ġa ġwemimombe'utehea hugwi Tupana'ga nhi'iġaatyviva'ea hugwi. Nhirembi'ea nde ve ko Tupana'ga nhi'iġa ja – kiroki a'ea Tupana'ga nhi'iġa mombe'uhara'ġa omombe'u nde ve nahã Tupana'ga ei nde ve javo. Hendukaturame ġanhi'iġa po ti nde poravykykatui ojipe'ġa mbo'eharamo Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe ġa mbo'epava nehẽ. Soldados'ġa oporavyky katu gwuvihava'ga pe. Na jitehe eporavyky katu Tupana'ga pe a'ero. ¹⁹ Terepohiri ti Tupana'ga hugwi ejikoga Jesus Cristo'ga rehe. Eko pyry ti jipi. A'ero po ti ndereaporoġita pyryvamo nehẽ.

Jararamo ġa ndokoa'javi ojeaporoġitapyryva rupi. A'ero ġa heroviari Tupana'ga nhi'iġaatyviva'ea opohia Tupana'ga nhi'iġa hugwi. ²⁰ Nanongara'ġa ko Himeneu'ga Alexandre'ga pavëi. A'e ji: Satanás'ga ti

tombohahy ġa pe. A'ero po ti ġa nde'iuhua'javi
Tupana'ga pe okote'varuhua'jave'yma nehẽ.

2

Nahã po ojatykave'ġa e'i Tupana'ga pe hamo

¹ Kiro ji ena'ẽi nde ve: Jesus'gareheve'ġa
ti tonhiĩ Tupana'ga pe yvyakotyve'ġa
mombe'gwovo ġa nhaporemõ ġa ndepyga. Te'i
ti ġa ga pe: “Epoko ti ġa imombyryva ġa pe.
Ndepyry hete nde ġa nderekokatuavo jipi.” A'ea
ti ġa te'i Tupana'ga pe.

² Na jitehe ti ġa te'i Tupana'ga pe nhan-
deruvihavuhu'ġa mombe'gwovo huvihava'ġa
mombe'upava no Tupana'ga ti tomombyry
ġa pe javo. A'ero po ti ġa pyryvamo
nhande pokokatuavo nehẽ. A'ero po ti
nianemongyhyjihavi niandeavykyhavi nehẽ no.
A'ero po ti nhande rekokatui imondoheteavo
nhandereaporõgita Tupana'ga rehe imohina
nehẽ ojipe'ġa ndehe nehẽ no.

³ Pyry Tupana'ga pe nhanembopiro'yhara'ga pe
nhande nhi'ĩgame ga pe emombyry ti ġa pe javo.

⁴ Ga opota hete yvyakotyve'ġa ndekote'varuhua
mombora ġa nhaporemõ ti tomomboruka ji
ve javo. Ganembikwahava ga opota no ġa
nhaporemõ ti tokwaha Jesus Cristo'ga mombe'ua
a'itituhẽva'ea javo.

⁵ A'ereki Tupana'ga tehe ko Tupanamo.

Gaha yvyakotyve'ġa tombohete

gaha jate ko nhanderuvihavuhuhete'ga javo.

Yvyakotyva'ero Cristo Jesus'ga jate ombo-
jikoty'aruka yvyakotyve'ġa.

Nurã vvyakotyve'ğa jikoty'ari Tupana'ga pavěi.

⁶ Ojijukaukarameme ğa ndepypava ga ğa mbopiro'yukari ғandekote'varuhua hugwi. Nurã ға jikoty'ari Tupana'ga pavěi a'ero.

Gamanoa okwahavuka Tupana'ga remimbotari-mova'ea.

A'ea kiro vvyakotyve'ğa piro'yağwama ғandekote'varuhua hugwi.

⁷ Nurã Tupana'ga ei ji ve a'ea pa emombe'u javo. “Eko ti Jesus Cristo'ga moirũharamo egwovo judeus'ғarũive'ğa pyri gentios'ға pyri,” ei ga ji ve. “Emombe'u pa ti Jesus'ga ға pe tojiko ti ға ga rehe. A'ero po ti ға imomborukari ga pe okote'varuhua ojihugwi nehě. Embo'embo'e ti ға Jesus'ga mombe'ua nhaporemo rehe a'itituhěva'ea rehe.” A'ea Tupana'ga ei ji ve. Amombe'u katu ji nde ve. Nanhi'mbei ji.

⁸ Onhimono'oğame Tupana'ga nhi'iğa renduva ogwuri pe nhaporemo marã po ti akwaimbae'ға ndekoi a'ero nehě Jesus'gareheve'ға? Kiro ji imombe'ui nde ve jireaporogita. Onhimono'oğa ti akwaimbae'ға tonhi'i Tupana'ga pe gweaporogitapyryvamo onhimonha'ngae'yma ға ndayvapotare'yma.

Paulova'ea e'inahã ti kunhangwera'ға toko javo

⁹ Marã po ti kunhangwera'ға ndekoi nehě Jesus'gareheve'ға? Kiro ji imombe'ui nde ve jireaporogita. Tonhimbovyvy ti kunhangwera'ға okopyryheteavo imongirame opira. Taheaporogitaranuhũyme ti ға o'ava mbojigwajigwaga rehe. Taheaporogitaranuhũyme ti ға mbo'yra

noĝa rehe ouro apopyra noĝa rehe no pérolas noĝa rehe no. Taheaporoĝitaranuhũyme ti ĝa opikatua mongia rehe no – kiroki a'ea gwerohoahivuhu itambere'ia. ¹⁰ Ga e'i ore Jesus Cristo'gareheva'ea javo. Toko katu ti ĝa a'ero ojipe'ĝa pe. Nahã ti Jesus Cristo'gareheve'ĝa toko a'ero.

¹¹ Jesus Cristo'gareheve'ĝa nhimono'oĝame ti-hendu ti Tupana'ga nhi'iĝa javo, kunhangwera'ĝa ti tojapyaka tuhê ganhi'iĝa rehe. Onhi'ig'e'yma ti ĝa tohendu pota okokatuavo.

¹² A'e hete ji nde ve: Kunhangwera'ĝa ti toko Tupana'ga nhi'iĝa rehe jate. Tombo'eyme ti ĝa Tupana'ga nhi'iĝaatyviva'ea rehe. Te'iyme tuhê ti ĝa: “Kunhangwerava'ea oapo akwaimba'eva'ea.” Tombo'eyme ti ĝa a'ea rehe Tupana'ga nhi'iĝaatyviva'ea rehe. ¹³ A'ereki akwaimba'eva'ea Tupana'ga oapo ypy Adãova'ea. Kirê kunhangwerava'ea ga oapo Evava'ea hako. ¹⁴ Adãova'ea rũi reki Satanás'ga omoandyi hako. Kunhangwerava'ea ga omoandyi. A'ero kunhangwerava'ea nonhi'ĩpo'rui Tupana'ga okote'varuhuavo.

¹⁵ Emo kunhangwera'ĝa jikogame Jesus Cristo'ga rehe jipi Tupana'ga omombo ĝandekote'varuhua ĝa hugwi. Ojikogame ga rehe ĝa ojipe'ĝa arõhetei okopyryvamo onhimbovyvya. Nahã ĝandeaporoĝita pyahuro. Igwete pyryvamo ĝa nda'yramo ĝwembireko'ĝa pe.

3

Jesus'gareheve'ĝa ndepiakatuhara'ga

¹ A'itituhẽva'ea nhande ei: Kiroki ga e'i tapo-ravyky ti ji Jesus'gareheve'ĝa ndepiakatuavo javo

– ga opota pyryva'ea. A'ereki nanongara aheporavykya ko pyry, xa'e nhande a'itituhẽva'ea mombe'gwovo.

² Toko katu ti Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga ojikoheteavo Jesus'ga rehe. A'ero tegwete ojipe'ga ehava ga pe. Ojipeji tehe ti ga togwereko gwembirekohẽa. Taheaporoğita pyry ti ga. Tonhimbovyvy ti ga okokatuavo. Po ojipe'ga nduri ga repiaga oropyta pota ore nde pyri javo, a'ero ti ga tohoryory ga ndehe ga mbuhuruka gwonga pe ga pokoga. Tombo'e kwaha hete ti ga Tupana'ga nhi'iğa rehe. ³ Heagwryryve'ga ja rui ti ga toko jugwejuhue'yma ahemboheagwryryva'ea vinho. Tonhimboahivyme ti ga ojipe'ga pe. Toko katu ti ga ojipe'ga pe ga ndayvare'yma onhyromo. Tokoyme ti ga ojipe'ga ja – kiroki ga itambere'ia pyhyga rehe jate gweaporoğita jipi.

⁴ Tohepia katu kwaha ti ga gwongapypeve'ga mondomondokatuavo. Tomondo ti ga gwa'yra'ga onhi'iğa rupi. Ojihe ti ga tomondouka gwa'yra'ga ndeaporoğita imohinuka. ⁵ Po ga ndohepiakatukwahavi gwongapypeve'ga gwa'yra'ga no ga mongoe'yma onhi'iğa rupi, a'ero po ti ga ndohepiakatukwahavi Jesus'gareheve'ga ga nhimono'oğame tihendu ti Tupana'ga nhi'iğa javo. Nanongara'ga ti tokoyme gandeapiakatuharamo a'ero.

⁶ Tokoyme ti ga gandeapiakatuharamo – kiroki ga korogwe ojiko Jesus Cristo'ga rehe. A'ereki ga ndokwahahetei ve nahã ahe toko Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi jave'yma. Mara'ngu po ti nanongara'ga okote'varuhuavo onhimboheteavo nehẽ? “Ako pyry ji ga hohe pa jitekovo

ġandepiakatuharamo,” e po ti ga nehẽ. Po ti ga ei a'ea nehẽ, a'ero po ti Tupana'ga ei ga pe nehẽ ereko te'varuhu nde enhimboheterame javo. A'ea jitehe Tupana'ga ei Diabo'ga pe ga mondovo ojihugwi hako. A'ereki Diabo'ga onhimbohete.

⁷ Toko katu ti Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ga. A'ero po ti Jesus'gareheve'ġarũive'ġa ekatui ga mombe'gwovo pyry hete ga okokatuavo javo. Ga rekokatue'yname po ti ġa ga rerekomemui nehẽ ite'varuhu reki ga javo. Nahã po ti Diabo'ga ga mondoi ġwemimbotarimova'ea rupi nehẽ.

Jesus'gareheve'ġa pokohara'ga

⁸ Kiro ti ji imombe'ui nde ve Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa pokohara'ġa. Gandepiakatuhara'ġa javijitehe ti ġa tonhimbovyvy ojikheteavo Jesus'ga rehe. Ti'mbeyme ti ġa. Tougwejuhuyme ti ġa ahemboheagwyriva'ea vinho okovo. Tokoyme ti ġa ojipe'ġa ja – kiroki ġa itambere'ia pyhyga rehe jate heaporoġita jipi. ⁹ Nane'ymi gweaporoġitapyryvamo ti ġa togwerovia hete aherembikwahavipyre'yma – kiroki a'ea Tupana'ga okwahavuka kiro Jesus Cristo'ga mombe'ua. Tojiko hete ti ġa Jesus Cristo'ga rehe omano ga nhande repyga javo.

¹⁰ Jara'ġa Jesus'gareheve'ġa ti te'i ġa pe: “Tihepia na'ẽ ti pendekokatua pe ġa pokogame.” A'ea ti ġa te'i ġa ndepiaga. Po ġa ndekopyryvamo ġa pokokatuavo, a'ero po ti ġa toko ġapokoharamo.

¹¹ Ga javijitehe ti kunhangwera'ġa tonhimbovyvy. Te'ite'iuhuyme ti ġa ojipe'ġa pe. Tahea-

poroğita pyry ti ġa. Tombojiko pa ti ġa ojipe'ġa ojihe jipi. Nahã ti kunhangwera'ġa toko.

¹² Akwaimbae'ġa Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa pokohara'ġa ti togwereco ojipeji tehe ġwembireko'ġa. Tomondo ti ġa gwa'yra'ġa onhi'iġa rupi ġa ndepiakatukwahava. Tohepia katu kwaha ti ġa ġwongapypeve'ġa no ġa mondomondokatuavo.

¹³ Aerẽ, Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa pokoharamo, ġa jara'ġa pokokaturame po ti koji'i ġambohetea nehẽ. Koji'i po ti ġa Tupana'ga kwahavi nehẽ ġa ġa pokoga ġwaramo. Ndopoji-huvi hete ti ġa imombe'uheteavo ġwembiroviara Cristo Jesus'ga mombe'ua a'ero nehẽ.

Paulova'ea omombe'u a'itituhẽva'ea rerekokatua

¹⁴ Aho pota tuhẽ ji nde pyri nambegwei jihoa javo. Emo ji akwatija nde ve kiro. ¹⁵ A'ereki ji a'e: Mara'ngu po ti nhimbegweramo jigwovo nehẽ? Nurã ji herohoukari nhirembikwatijarukara kiro. Imonhi'iġame po ti nde ikwahavi javo nehẽ. “ ‘Nahanahã ti Jesus'gareheve'ġa toko katu ojohupe Tupana'ga ra'yramo,' ei Paulo'ga,” ere po ti nde nehẽ. Jesus'gareheve'ġa ko avuiramave'gareheve'ġa. Ga okwahavuka Jesus Cristo'ga mombe'ua ojipe'ġa pe a'ea ko a'itituhẽva'ea javo herekokatuavo.

¹⁶ Cristo Jesus'ga mombe'ua a'itituhẽva'ea ko huvihavuhu tuhẽ ahe monhimomby'aheteavo. A'ea jukwaha nhande ve nhaporemo. A'itituhẽva'ea ko aherembikwahavipyre'yma - kiroki a'ea Tupana'ga okwahavuka nhande ve kiro Cristo Jesus'ga mombe'ua nhanerembiroviara. Momi ko Cristo Jesus'ga mombe'ua a'itituhẽva'ea: Ga ko ojipiuka onhimongovo vvyakotyva'ero.

“Gareaporoğita ko pyry hete,” e'i Tupana'ga ra'uva
ga kwahaheteavo.

Gaha Tupana'gapyrive'ğa ga repia.

Gaha gareheve'ğa ga mombe'u judeus'ğarũive'ğa
pe gentios'ğa pe.

Ga rehe vyakotyve'ğa pyteripeve'ğa ojiko.

Gaha Tupana'ga ga reroho yvagi pe ga mbo-
heteavo pevo.

A'ea ko Cristo Jesus'ga mombe'ua.

4

*Tupana'ga ra'uva omombe'u aerēve'ğa
i'mbeve'ğa*

¹ Tupana'ga ra'uva e'i hete aerēva'ea
mombe'ukatuavo. Nurã i'ei: “Mbapava koty
po ti jara'ğa ndogweroviara'javi Jesus Cristo'ga
mombe'ua nehẽ. Ga po ti ombopogwe Tupana'ga
nhi'iğaatyviva'ea mombe'uhara'ğa nehẽ oko-
heteavo ğa'mbea rehe ğanemimbo'ete'varuhua
rehe nehẽ no – kiroki a'ea rehe anhağa
Diabo'gapyriva'ea ğa mbo'e.

² A'ea po ti
Tupana'ga nhi'iğaatyviva'ea mombe'uhara'ğa
imombe'ui ğa pe ğa moandyandyita o'mbero
ğa pe nehẽ. Ojipokwahava o'mbea rehe po
ti ğa nonhimombaragwahavi a'itituhēva'ea
rehe gweaporoğitakatuağwame'yma nehẽ,” e'i
Tupana'ga ra'uva.

³ “O'mbero po ti ğa ei nehẽ: ‘Tahembirekoyme
ti ahe. To'uyme ti ahe ğwiğwia mbatera ojik-
wakuva,’ e po ti ğa nehẽ,” e'i Tupana'ga ra'uva
imombe'gwovo.

Emo Tupana'ga nde'iangavi nanongara! Oapo
pa ga. Nurã ti ahe tokwakuvyme. To'u pa ti ahe

garembiapoa i'gwovo gworygworyvamo ndepyrý hete nde imbuhua ore ve javo Tupana'ga pe.

A'ea Tupana'ga ei ġa pe – kiroki ġa ojiko ga rehe a'itituhēva'ea kwahava. ⁴ A'ereki pyry pa Tupana'ga rembiapoa. Nurã ti tikwakuvyme garembiapoa ti'uyme ti jave'yma. Ti'u ti a'ero nhande'erame ga pe ndepyrý hete nde imbuhua ore ve javo. ⁵ A'ereki mbatera pyry pa Tupana'ga ero ġwaramo. Pyry pa mbatera nhande ero ġwaramo ga pe no ndepyrý hete nde imbuhua ore ve javo ga pe.

Nahã ti eporavyky katu Jesus'ga pe

⁶ Po nde imombe'upavi Tupana'ga rembi'ea pevo nhandeirũ'ġa pe Jesus Cristo'gareheve'ġa pe, a'ero po ti nde poravykykatui Jesus Cristo'ga pe nehē. Eporavykykatuavo ga pe ti enhimbo'e katu Jesus'ga mombe'ua rehe a'itituhēva'ea rehe no – kiroki Jesus'gareheve'ġa nemimbo'ekatua rupi nde ereko jipi.

⁷ Terembopogwei ti Tupana'ga remiarõe'ỹva'ea imombe'uteheva'ea – kiroki a'ea iġwaivĩve'ġa omombe'u pota. A'ereki a'ea nahemombyryvukari. Ejirokwa ti ekokatua rehe ekovo Tupana'ga reaporoġita rupi jipi. ⁸ Pyry ahe jirokwari tipopoaka jira'oa javo. Koji'i pyry hete ahe jirokwari tapyry jireaporoġita javo. A'ereki naname Tupana'ga omombyry ahe ve ahe manoe'ymame a'ero. Ahe manorē po ti ga imombyryvi jitehe ahe ve yvagi pe nehē no.

⁹⁻¹⁰ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Nhande xajiko hete Tupana'ga rehe omanoe'ỹve'ga rehe aerē po ti ga nhande rerohoi yvagi pe nehē

javo. Ga ko yvyakotyve'ğa mbopiro'yharamo oko. “Ambopiro'y pota ji ға imomboa ғandekote'varuhua ға hugwi,” ei ga. Kiroki ға ojiko ga rehe imomboruka ga pe – ға hugwi tuhē ga imombori a'ero. Pyry ahe a'ea reroviahetei. A'ereki a'ea ko a'itituhēva'ea. Heroviaro ғwaramo nhande poravykyhetei nhandejirokwa Jesus Cristo'ga mombe'gwovo.

¹¹ A'ea ti emombe'u pa nhirembikwatijarukara tohendu katu ti Jesus'gareheve'ға.

¹² Mara'ngu po jara'ға javo nde ve? “Nerenhi-moymyani ve nde, Timóteo. A'ero nde nderekwahavi ve,” e po ға nde ve. Ehepiuka ekokatua ға pe te'iyme ti ға a'ea a'ero. Enhi'igatu ti ға pe nahã ға monhi'igatuavo. Eko katu ti toko ti ға ji ja javo. Earõ hete pa ti ojipe'ға. Ejiko hete ti Jesus Cristo'ga rehe. Eko pyry ti. Nahã ti eko. A'ero po ti ға ndekopotari nde ja nehē.

¹³ Jirakykweri ti emonhi'ĩ Tupana'ga rembikwatijarukara ғandovaki jipi tohendu ti Jesus'gareheve'ға javo. Emombe'u katu ti ға pe nahanahã e'i Tupana'ga nhi'iga javo. Embo'e katu ti ға hehe.

¹⁴ Ymya Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ға ei nde ve kako: “Tupana'ga ra'uva ombo'ekwahavuka nde ve. Embo'embo'e ti Jesus'gareheve'ға Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe a'ero imombe'ukatuavo ға pe,” ei ға nde ve kako. Kirē opokogame neakağa rehe Jesus'gareheve'ға ndepiakatuhara'ға ei a'iti tuhē javo kako. Enhi'ipo'ru ti Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ға a'ero ekovo ejiporavykya rehe. ¹⁵ Ejirokwa ti eporavykya rehe jipi ға mbo'embo'ekatuavo

ekoheteavo hehe. A'ero po ti nde igwaigwavete ġa mbo'ekwahakwahavi Tupana'ga nhi'igã rehe nehẽ. A'ea po ti jukwaha hete ġa pe nhaporemo nehẽ.

¹⁶ Terekoi ite'varuhua rehe tako katu ti ji javo. Terejapyakai ti Tupana'ga nhi'igãatyviva'ea rehe tambo'e ti ji Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe jate javo. Nane'ymi ti ejirokwa ekokatuavo ġa mbo'ekatuavo a'itituhẽva'ea rehe jate. A'ero po ti nde nhimbopiro'yi ejikote'varuhua hugwi egwovo yvagi pe Tupana'ga pyri nehẽ. Kiroki ġa neremimbo'ekatua rendu katu - ġahã po ti nde ġa mbopiro'yi ġandekote'varuhua hugwi ġa mondouka Tupana'ga pyri nehẽ no.

5

Eko katu Jesus'gareheve'ġa pe

¹ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Eko katu ti Jesus Cristo'gareheve'ġa pe ġa mbo'eavo Tupana'ga nhi'igã rehe ġa ndekote'varuhurame toko katu kwaha ti ġa javo. Ixava'eve'ġa pe ti terenhi'igãhyi ġa ndekote'varuhurame. A'ereki ġa oko nderuva'java'ero. Enhi'igãtu ti ġa pe nde erame ġandekote'varuhua pe na rũi ti peko javo ġa pe. Na jitehe ti enhi'igãtu ipyahuve'ġa pe akwaimbae'ġa pe ġa ndekote'varuhurame. A'ereki ġa oko neirũ'java'ero.

² Na jitehe ti enhi'igãtu igwaivĩve'ġa pe ġa ndekote'varuhurame. A'ereki ġa oko ndehya'java'ero. Na jitehe ti enhi'igãtu ipyahuve'ġa pe kunhangwera'ġa pe ġa ndekote'varuhurame. A'ereki ġa oko

nerendyra'java'ero. Ga ko ambotehea rūi nde hugwi a'ero. Eko katu ti ġa pe a'ero.

Jesus'gareheva'ero pereko katu aherembirekokwera'ġa

³ Jesus'gareheve'ġa ti tomondo ojeaporoġita aherembirekokwera'ġa ndehe – kiroki kunhangwera'ġa pe ndiporakahavi. ⁴ Po aherembirekokwera'hēa gwereko gwa'yra'ġa ġwymymino'ġa no, a'ero po ti ġa topoko katu hēa hēa rembirekoa'jave'yname. Ymya po hēa ġa nderekokatuyypi ġa monhimomboaka. Kiro po ti ġa toko katu kwaha ikwepyga hēa pe a'ero okovo hēaporakahavamo hēa ko jire'yjahēa tuhē javo. Nanongara ko pyry Tupana'ga pe.

⁵ Kiroki hēa tehe oko herekoe'yma oporakahava – po hēa jikohetei Tupana'ga rehe hamo ji poko ti javo ga pe jipi. Ypytunimo arimo po hēa nhi'īgi ga pe ojihe ojipe'ġa ndehe no ore poko javo hamo. Nanongarahēa ti Jesus'gareheve'ġa topoko jipi.

⁶ Kiroki aherembirekokwera'hēa oko onhimbohoryva'ea rehe jate ojapyakae'yma Tupana'ga rehe – hēa nomanoi novīa. Emo hēa oko omanove'ġa ja Tupana'ga pe. A'ereki hēa nombopyahuukari ga pe ojeaporoġita okokatue'yma ojikoge'yma ga rehe. Nanongarahēa rūi Jesus'gareheve'ġa topoko jipi.

⁷ Embo'e pa ti Jesus'gareheve'ġa nhiremi-mombe'ua rehe – kiroki a'ea ji akwatija nde ve aherembirekokwera'ġa ndehe nahanahā ti pepoko ġa javo. A'ero po ti tegwete ojipe'ġa ehava ġa pe nehē.

8 Kiroki ga ndoporakari gwe'yja'ga ġwongapypeve'ga kaitu ga mbatere'ymame – gaha ndokoa'javi Jesus'ga mombe'ua rupi. Koji'i ga oko te'varuhu Jesus'gareheve'ġarūive'ga hohe. A'ereki Jesus'gareheve'ġarūive'ga vehevi oporaka gwe'yja'ga ġwongapypeve'ga no.

9 Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Jesus'gareheva'ero ti ga toporaka opyteripeve'ga – kiroki kunhangwera'ga pe ndiporakahavi. Tokwatija ti ga nanongara'ga ndera a'ero aherembirekokwera'ga ndera ndiporakahavi ga pe javo. Nanongara'ga pe ji ei: Ga ti toko iġwaiwive'ga. He'yjuhu kwara ga ndehe sessenta kwara koji'i no.

Ojipeji ġanembirekova'ea.

10 Ojipe'ga omombe'u katu aherembirekokwera'ga nahã ga ojipe'ga poko katu gweaporoġitakaturu jipi javo. Momi ko aherembirekokwera'ga mombe'ua:

Ga gwa'yra'ga ndereko katu ga monhimom-boakakatuavo.

Ymyagwera jate ga horyory hajiheve'ga ndehe ga mboapyga ga mbuhuruka ġwonga pe ga ndurame.

Na jitehe ga Tupana'ga remimo'ēhara'ga poko ga ndurame onga pe.

Ga ga poko ga nderekokatuavo – kiroki ga pe ite'varuhu.

Ga ojirokwa opyryvamo ojipe'ġape'ga pe jipi oporavykyparavuhuavo nahã ga pokopava jipi.

Po nahã aherembirekokwera'ga ndekokatui – kiroki ga pe ndiporakahavi, a'ero pyry

Jesus'gareheve'ġa ikwatijari ġandera ġahã nhande tipoko javo.

¹¹ Kiroki aherembirekokwera'ġa nomondoi ve sessenta kwara iġwaivĕ'ÿve'ġa – ġandera ti terekwatijarukari. Mara'ngu po ti ġa oporavykypotara'jave'yma Cristo'ġa pe nehĕ? Po ti ġa ei nehĕ: “Koji'i pyry ji ve ji rembirekoa'javamo.”

¹² Po ti ġa ei nahã nehĕ, a'ero po ti ijari ġa ndehe ġa ipiriano ġwaramo onhimbi'eagwera Cristo'ġa pe nehĕ.

¹³ Terekwatijari iġwaivĕ'ÿve'ġa ndera, a'e ji. Mara'ngu po ti iġwaigwavete ġa ovegwero nehĕ ohoohorame ojipe'ġa nonga pe jipi nehĕ? Koji'i po ti ġa te'varuhuro a'ero onhi'inhĭ'iteheavo ikwaha-papota imombe'umoanhana nehĕ – kiroki a'ea po ġa nomombe'ui hamo.

¹⁴ Nurã koji'i pyry ji ve iġwaivĕ'ÿve'ġa nem-birekoa'javamo gwa'ygwa'yramo. Togwereco katu ti ġa gwa'yra'ġa ġwongapypeve'ġa nderuva. Po ti nahã iġwaivĕ'ÿve'ġa ndekokatui nehĕ, a'ero po ti a'ea rehe ġa'arõ'e'ÿve'ġa nde'ite'varuhui ġa pe nehĕ. Nahã ji amoġita ġa. ¹⁵ A'ereki jararamo iġwaivĕ'ÿve'ġa oko jipe Satanás'ġa nhi'igã rehe okoa'jave'yma Cristo'ġa nhi'igã rehe.

¹⁶ Kiro ti ji imombe'ua'javi nde ve. Aherembirekokwerahĕa re'yjahĕa ti toporaka hĕa pokokatuavo Jesus'gareheva'ero. Toporakarukaryme ti ġa hĕa jara'ġa pe Jesus'gareheve'ġa pe. A'ero hĕa porakare'ymame hĕare'yja'ġarũive'ġa oporaka ojipe'ġa – kiroki ġa pe ndiporakahavi tuhĕ.

Eko katu ti ġandepiakatuhara'ġa pe

¹⁷ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Nahã po ti Jesus'gareheve'ğa ndekoi hamo: Ga ti tombohete gwepiakatuhara'ğa. Ga ti tomondokatua'ja ға pe ikwepykava ға poravykykaturame. Ga pe kaitu – kiroki ғandepiakatuhara'ğa omombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iğa ға mbo'ekatuavo hehe. ¹⁸ A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

“Yuranuhũa oporavyky ahe ve hay'nhoynhoğa
 japea hugwi jape'oga
 ipyrũpyruğame trigo ra'ynha rehe.
 Nurã ti ahe tojurutyvyme yuranuhũa
 to'u ti trigo ikwepykavamo javo,” e'i ikwati-
 jaripyra.

Ojo'java'ea e'i:

“Tokwepy ti ahe ғwemimboporavykyhara'ğa pe.
 A'ereki ға ahe poko,” e'i.

¹⁹ Po ojipejive'ga ei nde ve: “Oko te'varuhu nhanderepiakatuhara'ga.” Po ga tehe e'i a'ea, tereroviari ti ganhi'iğa. Po a'ea jitehe ojipe'ga ei nhanderepiakatuhara'ga oko te'varuhu javo, a'ero ti ehendu ғанhi'iğa ikwahava. ²⁰ Po a'iti hete tuhẽ ғandepiakatuhara'ga ite'varuhu, a'ero ti emoğita ga Jesus'gareheve'ğa ndovaki nhaporemo. Ere ti ga pe: “Nahã nde ereko te'varuhu. Epohi ti jugwi,” ere ti ga pe. A'ero po ti jara'ğa kyhyjipavi xakote'varuhuyme ti javo nehẽ.

²¹ Ehendu tuhẽ nhinhi'iğa ға moğitakatupava. Terei ti: “Nda'ei po ti ji ga pe garekote'varuhua rehe. A'ereki ji ako hete ga rehe.” A'ea terei. Ojipe'ga pe terei no: “Anhi'iğahy hete po ti ji ga pe garekote'varuhua rehe. A'ereki ji ndakoi ga rehe.” A'ea terei no, a'e ji nde ve Tupana'ga ji renduvame.

Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ji rendu no. Yvagipeve'ga ji rendu no Tupana'gapyrive'ga garemimo'êharamo.

²² Terena'êi ti ojipe'ga pe peporavyky ti Tupana'ga pe kiro javo. Ekwaha katu na'ê ti gandeaporogita. Ga pyryvame ti epoko ga'akağa rehe peporavyky ti kiro Tupana'ga pe javo. Terejihe'ari ti ite'varuhuve'ga ndehe gandekote'varuhua mbopogwee'yma. Ejirokwa ti ekokatua rehe, a'e ji nde ve.

²³ Yhya jate rūi ti e'u, Timóteo. Pyry xunhiva'ea nde i'ui vinho no tomombi hahyva'ea nderevegi pe. A'ereki nane'yimi nde netetirūa.

²⁴ Kotihĩ jara'ga ndekote'varuhua jukwaha hete. A'ero nhande ejipei ga pe oja ga ndehe javo. Jara'ga ndekote'varuhua ndiukwahavi ve. Aerẽ gwe nhande ikwahavi gandeaporogitate'varuhua. ²⁵ Na jitehe jukwaha hete ojipe'ga ndekokatua. Jara'ga ndekokatua ndiukwahavi ve. Aerẽ gwe nhande ikwahavi a'ea.

6

Paulova'ea e'i nahã ti ipiro'ye'ỹve'ga toko javo

¹ Kiro ti ji ga mombe'ui nde ve Jesus'gareheve'ga – kiroki ga ndipiro'yi opojykahara'ga hugwi. Ga ti tomondo gweaporogita opojykahara'ga ndehe oporavykykatuavo ga pe. Po ga ndoporavykykatui Tupana'gareheva'ero, a'ero po ti ojipe'ga Tupana'ga mbotegwetei ite'varuhu Tupana'ga javo. Jesus'ga mombe'ua po ti ga imbotegwetei nehẽ no ite'varuhua rehe ga ga mbo'ei javo.

² Po ġa opojkahara'ġa pavēi ojiko Jesus'ga rehe, a'ero ġa ndekoi onhoirũramo. A'ero ti ġa te'iyme opojkahara'ġa pe: “Ġa nhaneirũramo ġwaramo ti timondoyme nhandereaporoġita ġa ndehe.” A'ea rũi ti ġa te'i. Koji'i vehevi ti ġa tomondo ojeaporoġita opojkahara'ġa ndehe oporavykykatukatuavo ġa pe ġa pokoga. A'ereki ġa – kiroki opojkahara'ġa pe ġa oporavyky ġa pokoga – ġa ko ġairũa tuhē ġanemiarõa ojikoga ġwaramo Jesus'ga rehe. A'ea ti emombe'u pa ġa pe ġa mbo'ekatuavo hehe.

A'itituhẽva'eaatyviva'ea rehe okote'varuhuve'ga ombo'e

³ Po ojipe'ga ombo'e nhiremimbo'eaatyviva'ea rehe ndokoi po ga a'itituhẽva'ea rehe nhandepojkaharete'ga remimbo'ea rehe Jesus Cristo'ga remimbo'ea rehe. Aherekokatua mombe'ua rehe po ga ndokoi no. ⁴ Okoe'ymame hehe po ga nhimbohetetehei tuhē akwaha hete ji javo novĩa. Emo ga ndokwahavihu okovo. Onhi'igayva pota ranuhũ ga ojipe'ġa. “Garagara pe ġa ei?” e'i tehe ga. A'ero ga renduvame ġa nhimyrõi ojogwehe ja'javo ojohupe onhombotegweteavo ojogweroviare'yma.

⁵ Nane'ymi ġa jogwayvahetei. Ite'vate'va ġa'akaġa. A'ero ġa ndokwahava'javi a'itituhẽva'ea ojipe'ġa mbo'eavo a'eaatyviva'ea rehe. A'ereki ġa e'i tehe oyvyteri pe: “A'e po ti ji ġa pe nehē: ‘Ji ko Tupana'gareheva'ea’. A'ero po ti ġa imbuhuri itambere'ia ji ve ji mombateheteavo ji ombo'erame nehē,” e'i tehe ġa oyvyteri pe.

⁶ Pyry hete tuhē okokatuve'ga pe reki – kiroki ga ojiko tuhē Tupana'ga rehe ikwahava opy'a

rukatua gworygworyvamo jipi. Ndokoi ga ojipe'ga mbatera rehe a'ero. ⁷ Ma gara nhande tiru reki nhande'arame? Ndiheruri nhande. Ma gara po ti nhande tiroho nhanemanorame nehē? Ndirohohi tuhē po ti nhande nehē. ⁸ Herekorame nhanderembi'ua nhandepira reheve xajory ti hehe pyry ji ve javo.

⁹ Jara'ga e'i tako ji imbateheteva'ero javo. A'ea rehe jate ga japyakai reki. A'ero ga ite'varuhua mbopogwehetei okote'varuhuavo nahā po ti ji ipyhyguhui mbatera javo. A'ereki hepia'ngi tehe he'yiva'ea ga pe gamongote'vava'ea. Tegwete gapohira okote'varuhua hugwi a'ero. A'ea ga mbotegwetepavi ga mondouka hahyva'ea ruvi-hava pype. ¹⁰ A'ereki itambere'ia potarapora ko aherekote'varuhuparava. Itambere'ia rehe jate okovo gwaramo jara'ga pohiri Jesus Cristo'ga mombe'ua hugwi. Nurāro gwaramo ga imbuhumbuhurukari ite'varuhuva'ea hahyheteva'ea ojihe onhimbovy'are'yma ranuhū ja'javo ovytyteri pe: “Maranameuhū ji rekoi na?”

Paulova'ea omogita Timóteova'ea

¹¹ Timóteo, ndehe ereko Tupana'gareheva'ero. Terembopogwei ti nanongara nhaporemo ite'varuhuva'ea nhaporemo a'ero. Ejirokwa ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Ejirokwa ti ekokatua rehe imondovo ejeaporoğita Tupana'ga rehe jipi. Ejiko hete ti Jesus Cristo'ga rehe. Earomba ti jara'ga. Enhimomirana ti ite'varuhurame nde ve. Eko katu ti jara'ga pe enhyromo ga pe. ¹² Ejirokwa hete ti eporavykykatuavo pyryheteva'ea rehe Tupana'ga

remimbotarimova'ea rehe. Erovía hete Tupana'ga nhi'i'ga aerē po ti Tupana'ga ji mongoi ojipyri ji mombytavo avuirama nehē javo. A'ereki a'ea pe Tupana'ga e'i o'erame nde ve herejo ti ji pyri ejupa avuirama javo. Pyryheteva'ea pe nde ehetei erame ajiko ji Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga ra'yra'ga rehe javo. He'yive'ga nde rendu kako.

¹³ Tupana'ga omongo pa. Nurã ġa okoji mbatera pavēi. Cristo Jesus'ga omombe'u a'itituhēva'ea Pôncio Pilatosva'ea pe okyhyjie'yma hako. Ga ji renduvame Tupana'ga Cristo Jesus'ga pavēi, kiro ti ji ehetei nde ve. ¹⁴ Ji nhi'ĩpo'ru pa ti, a'e ji nde ve. A'ero tegwete ojipe'ġa ehava nde ve. Nahã ti eko katu jipi nhandepojykaharete'ga mboha'uva Jesus Cristo'ga mboha'uva ga mbuhua yvya koty nhande koty.

¹⁵ Tupana'ga erame: “Pyry kiro Jesus Cristo'ga hoa”, a'ero po ti Jesus Cristo'ga jipiukari ua yvaga hugwi nehē.

U katu katu Tupana'ga py'a.

Ga tehe ipopoaka hete ojipe'ġa hohe pa ġa mondomondopava ġwemimbotarimova'ea rupi.

Ga ko ġanduvihavuhu'ġa nduvihavuhetero oko.

Gapojykahara'ġa pojkahareteramo ko ga oko no.

¹⁶ Ga tehe ko avuiramave'ga omanoe'yma tuhē.

Gwendy'javuhua pype ga ruvi upa.

Tegwete vvyakotyve'ġa hoa garendy'javuhua pyri.

Ga ndohepiangavi ga. Tegwete garepiakava.

Tomboukwaha ti ġa ga.

Nane'ymi ti ga tipopoaka okovo avuirama. Na tuhẽ. Amém!

Paulova'ea e'i nahã ti imbateheteve'ga toko javo

¹⁷ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Ombatera rehe vvyakotyva'ea rehe ti imbateheteve'ga tonhimboheteyme Jesus'gareheve'ga. Tojikogyme ti ġa oitambere'ia rehe. A'ereki kotihĩ itambere'ia opa ahe hugwi. Tojiko ti ġa Tupana'ga rehe avuiramave'ga rehe tombuhu ti ga ji ve javo. A'ereki gaha ombuhu pa hete ahe ve tohory ti ġa hehe javo. ¹⁸ Toko pyry ti ġa jara'ga pe ġa pokopokoga. Toma'ema'ẽ pota ti ġa imondovo mbatera ġa pe – kiroki ġa ndogwerekoi ojive. ¹⁹ Imondorame ġa pe ġa imombyryvukari ojive pyryva'ea rerekoagwama yvagi pe. Nahã okorame ġa ei Tupana'ga ti ji mongoi tuhẽ ojipyri avuirama nehẽ javo.

²⁰ Timóteo, teremoka'nhymi ti Tupana'ga rembikwahavukara ejive ekokatuavo. Hehe ti embo'e katu herekokatuavo. Terembopogwei ti onhi'ĩteheve'ga. Jara'ga omombe'u Tupana'ga remiarõ'e'ỹva'ea ojogwayva hehe oreremimombe'ua ko a'itituhẽva'ea javo. Terehenduvi ti ġanemimombe'ua. ²¹ A'ea mombe'urame jara'ga ndokoa'javi Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe.

Kiro ji ei pe me Jesus'gareheva'ea pe: Tupana'ga tomombyry pe me – perope peju cidade de Éfeso pe.

Tupana'ga nhi'iga **New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134